

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

w sprawie **S.A. i in.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 5 lutego 2025 r.

na skutek

wniosku obrońcy skazanego B.Z.

o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego R.W. od orzekania

w sprawie wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego M.B.

na podstawie art. 42 § 4 zdanie pierwsze k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k.

postanowił:

wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego R.W. od orzekania w przedmiocie wniosku obrońcy skazanego B. Z. o wyłączenie od rozpoznania sprawy sędziego Sądu Najwyższego M.B.

UZASADNIENIE

W dniu 20 listopada 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy B. Z. o wyłączenie sędziego SN R.W. od orzekania co do wniosku obrońcy o wyłączenie od rozpoznania sprawy sędziego SN M.B., z uwagi na brak bezstronności oraz fakt, iż rozpoznanie wskazanego wniosku przez tego sędziego naruszałoby zakaz *nemo iudex in causa sua*. W uzasadnieniu wniosku obrońca wskazał, że do rozpoznania wniosku obrońcy o wyłączenie SSN M. B. został wyznaczony SSN R. W., którego dotyczą te same okoliczności faktyczne i prawne,

które były podstawą wniosku o wyłączenie SSN M. B. Wskazano bowiem na to, że sędzieja R. W. otrzymał nominację na to stanowisko na skutek rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa, której kształt został określony ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r., co do której niezależności od władzy ustawodawczej oraz wykonawczej ma wynik negatywny.

Ponadto obrońca wskazał także na liczne orzeczenia wskazujące na brak jego bezstronności i niezależności, wynikające z okoliczności powołania go na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w błędnej procedurze, a także z uwagi na jego postawę prezentowaną podczas orzekania w Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek należało uwzględnić.

Przepis art. 41 k.p.k. ustanawiający instytucję *iudex suspectus* przewiduje możliwość wyłączenia sędziego, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Przy czym pojęcie „sprawy”, o jakim mowa w art. 40 i 41 § 1 k.p.k., odnosi się zarówno do sprawy głównej, rozumianej jako orzekanie w głównym przedmiocie procesu, jak również postępowań incydentalnych, w tym takich, które mają miejsce w ramach sprawy głównej (zob. uchwała SN z dnia 13 czerwca 2023 r., sygn. akt I KZP 22/22).

Odwołując się do stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w postanowieniu z dnia 13 października 2021 r., II KO 30/21, warto przypomnieć, że wyłączenie sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. winno nastąpić nie tylko w sytuacji gdy istnieje okoliczność tego rodzaju, iż mogłaby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie, ale również wówczas gdy orzekanie przez sędziego w sprawie mogłoby realnie prowadzić do znacznie poważniejszego uchybienia, tj. naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i uznania, że taki skład orzekający nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą. Taka właśnie sytuacja miała miejsce w tej sprawie.

Bez wątpienia, okoliczności związane z uzyskaniem statusu sędziego Sądu Najwyższego przez R. W. w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., na których oparł swój wniosek obrońca,

w odniesieniu do sędziów Sądu Najwyższego skutkują każdorazowo uznaniem Sądu z ich udziałem za nienależycie obsadzony (por. uchwała trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20). Z tego względu wielokrotnie już Sąd Najwyższy wskazywał na potrzebę wyłączenia SSN R.W. od rozpoznania spraw z uwagi na brak przymiotu niezawisłości i bezstronności (por.m.in. postanowienia SN: z dnia 14 stycznia 2025 r. KK 162/23 czy postanowienie SN z dnia 16 kwietnia 2024 r. IV KK 96/24). Sąd Najwyższy w niniejszym składzie w pełni ten pogląd aprobuje. Rację ma też obrońca co do tego, że rozpoznanie przedmiotowego wniosku przez SSN R. W. doprowadziłoby nadto do sytuacji objętej zakazem *nemo iudex in causa sua*. Przypomnieć należy, że zarówno SSN R. W., jak i SSN M. B., której wyłączenia także domaga się obrońca, zostali powołani do pełnienia urzędu na stanowisko sędziego przez Prezydenta RP na wniosek KRS, ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., a więc pozostają w tej samej sytuacji faktycznej oraz prawnej. Trudno więc liczyć aby sędzia obiektywnie taki wniosek rozstrzygał gdy jest w takiej samej – wadliwej konstytucyjnie procedurze – powołany.

Mając powyższe na uwadze koniecznym stało się podjęcie przez Sąd Najwyższy decyzji o wyłączeniu sędziego R. W. od rozpoznania wniosku obrońcy o wyłączenie sędziego M. B.

Sprawa ta nie powinna trafić do żadnego z sędziów powołanych do Sądu Najwyższego w wadliwej procedurze.

[WB]

[f.n]

[a.f]